

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

D. H. LAWRENCE

YÜZBAŞI'NIN BEBEĞİ

Çeviren

CANAN AKGÖÇMEN

ithaki

1

“Hannele!”

“Ja-a.”

“Wo bist du?”

“Hier.”

*“Wo dann?”**

Hannele başını işinden kaldırmadı. Okuma lambasının altında, alçak sandalyesinde oturuyordu; yanında bir sepet dolusu renkli ipek parçası, elindeyse giydirmekte olduğu bir bebek, daha doğrusu bir manken vardı. Hannele mankenin dizine bir şey yapıyordu, bu yüzden zavallı küçük beyefendinin başı yere doğru sarkmış, kolları çılgınca iki yana savrulmuştu. Üstelik bu hiç mi hiç yakışık alan bir manzara değildi çünkü bu oyuncak bebek, vücudunu saran ekose bir pantolon giymiş olan bir İskoç askeri idi.

Kapı çaldı ve aynı ses, bir kadın sesi, içeri seslendi:

“Hannele?”

*“Ja-a!”***

* (Alm.) “Efen-dim.” “Neredesin?” “Burada.” “Hani, nerede?” –çn

** (Alm.) “Efen-dim!” –çn

“Burada mısınız? Yalnız mısınız?” diye sordu ses Almanca.
“Evet, içeri gel.”

Hannele’nin sesi pek cesaret verici değildi. Kapı açılırken Hannele bebeğinin arkasını çevirip ceketini düzeltti. Kapının aralığından kara gözlü genç bir kadın hınzır bir edayla içeri bakıyordu. Sokağa çıkmadan önce modaya uygun giyinmişti; kalın bir pelerini ve kulaklarına kadar indirdiği küçük, siyah bir şapkası vardı.

Yeni gelen kadın, bir hayret ifadesiyle, “Gayet yalnız, gayet!” dedi. “Peki, o nerede?”

“İşte onu bilmiyorum,” dedi Hannele.

“Sen de burada tek başına oturmuş onu mu bekliyorsun? Hayır! Ben buna cesaret derim! Korkmuyor musun?” Mitchka arkadaşına doğru yaklaştı.

Hannele sertçe, “Neden korkayım ki?” dedi.

“Ama hayır! Sen ne yapıyorsun? Bir kukla daha! Ama bu seferki iyiymiş! Ha – ha – ha! *Bu o!* Hakikaten o! Hayır – hayır – bu çok güzel! Hayır, bu fazla güzel, Hannele. Bu o, tıpatıp o. Tek fark pantolonu.”

Hannele bebeği dizlerinin üzerine koyarken, “O da bu pantolonlardan giyiyor,” dedi. Dal gibi, incelikle işlenmiş, zarif yapılı omuzlarını hafifçe eğmiş, daracık ekose pantolon giyen bu bebek, İskoç alayından bir subayın kusursuz bir portresiydi. Yüzü çok güzel modellenmişti; koyu tenli, kısa kara bıyıkları ve irice açılmış kara gözleri olan, bir subay ve centilmen olduğunu belli eden türden o mesafeli havayı ve kusursuz mahcubiyeti taşıyan, harika bir portreydi.

Mitchka öne eğilmiş, bebeği inceliyordu. Mitchka, sıcağ ve parlak koyu teniyle ve koyu taba rengi gözlerinin üzerindeki belirgin kara kaşlarıyla hoş bir kadındı.

Huşı içindeymiş gibi kendi kendine, “Hayır,” diye fısıldadı. “Bu o. Bu o. Yalnızca pantolonu farklı. Gerçi pantolonu da güzelmış. Gerçekten böyle güzel, ince bacakları mı var?”

Hannele cevap vermedi.

“Tamı tamına o. Onun kadar eksiksiz. Onun kadar tamamlanmış. O da aynen böyledir: İşi bitmiş. O bunu gördü mü?”

“Hayır,” dedi Hannele.

“Görünce ne diyecek?” Mitchka birden irkildi. Keskin kulakları taş merdivenlerden gelen bir ses yakalamıştı. Yüzüne bir korku ifadesi çöktü. Uçarcasına kapıya koşup odadan çıktıktan sonra kapıyı arkasından kapattı.

“Kim o?” Merdivenlerin altından endişeli sesi duyuluyordu.

Cevap Almanca geldi. Mitchka hemen kapıyı tekrar açtı ve Hannele’ye eşlik etmek üzere odaya geri geldi.

“Gelen Martin’miş,” dedi.

Mitchka ayakta bekliyordu. Kapının ağzında bir adam belirdi – dimdik bir asker.

Adam uzakta, kapının eşiğinde dikilirken, hızlı ve keskin üslubuyla, “Ah! Kontes Hannele,” dedi. “İçeri girebilir miyim?”

“Tabii, gelin,” dedi Hannele.

Adam hızlı, asker adımlarıyla içeri girdi, eğilerek selam verdi ve oyuncak bebeği dikmekte olan kadının elini öptü. Ardından, çok daha samimi bir şekilde, dudaklarını Mitchka’nın ellerine değdirdi.

Mitchka bu sırada odayı inceliyordu. Çok büyük bir çatı katıydı burası; eğimli tavanı iki şık hareketle duvar-

lara doğru kıvrılıyordu. Koyu abajurlu okuma lambasının ışığı, tavanın badanalı devasa kemerine ve duvarların etrafındaki eşyalara hafifçe düşüyor, yanında ipek sepetiyle yumuşak, kırmızı elbisesi içindeki Hannele'nin oturduğu yerde harikulade bir renk havuzu oluşturuyordu.

Hannele koyu sarı saçları, güzel, parlak teni olan sarışın bir kadındı. Başını kaldırıp adama bakarken yüzü aniden beliren bir tür yaşam parıltısıyla ışıldıyor gibiydi. Adam yakışıklıydı, temiz tıraşlıydı ve haddinden biraz fazla açık olan masmavi gözleri vardı. Adamın yüzünde savaşı görmek mümkündü.

Mitchka odanın içinde geziniyor, her şeye bakıp, “Güzel! Ama çok güzel! Ne kadar da zevkli! Bir erkekte böylesine iyi bir zevk! Hayır, onların bir kadına ihtiyaçları yok. Hayır, şuraya bak Martin, Yüzbaşı Hepburn bu odanın her yerini bizzat düzenlemiş. İşte bir erkek. Görüyor musun? Ne kadar sade, fakat bir o kadar da zarif. Kesinlikle bir kadına ihtiyacı var.”

Oda hakikaten güzel, geniş, pastel renklerde ve loş ışıklıydı. Odayı lacivert çinili büyük bir soba ısıtıyordu; büyük yüklükler ve boyalı ahşaptan giysi dolaplarıyla üzerinde yazı malzemelerinin, bazı bilimsel aygıtların ve güzel, kıpkırmızı çiçekleri olan bir kaktüsün bulunduğu büyük yazı masası dışında çok az mobilya vardı. Ama bu oda bir erkeğin odasıydı. Küçük bir tepside tütün ve pipolar duruyordu; odanın uzak bir köşesinde kancalara asılı askerî ceketlerle kemerler, duvardaki rafın üzerindeyse iki tüfek vardı. Biri pencere kenarındaki sehpa yerleştirilmiş iki de teleskop. Masanın üzerine çeşitli astronomik aygıtlar yayılmıştı.

“Üstelik bir de yıldız falı bakıyor. Düşünsenize, bir astronom ve yıldız falı bakıyor. Acayip, acayip insanlar şu İngilizler!”

“O İskoç,” dedi Hannele.

“Evet, İskoç,” dedi Mitchka. “Ama anlarsın ya, onunlayken korkuyorum. O çıkmaz bir sokakta sanki. Onunla nereye varabileceğimi bilmiyorum. Sen de ondan korkuyor musun, Hannele? Ah! Çıkmaz bir yol gibi!”

“Neden ondan korkayım?”

“Ah, sen yok musun! Belki de ne zaman korkman gerektiğini bilmiyorsundur. Ama ya gelip bizi burada bulursa? Hayır, hayır – bırak gidelim. Haydi, gidelim, Martin. Haydi, biz gidelim. Yüzbaşı Hepburn’un gelip beni odasında bulmasını istemiyorum. Ah, olmaz!” Mitchka Martin’i kapıya itip duruyordu; Martin de yorgun gözlerinde tuhaf, delice bir bakışla ona gülüyordu. Mitchka, İngilizcesini zorlayarak, “Ah, hayır! Hoşuma gitmiyor. Bundan hoşlanmadım,” dedi. Birkaç cümleyi güzel kurabiliyordu. “Ah, hayır, Sör Yüzbaşı, gelmenizi istemiyorum. Bundan hoşlanmıyorum, siz geldiğinizde burada olmaktan. Ah, hayır. Hiç hoşlanmıyorum. Ben gider. Ben gider, Hannele. Ben gider, Hannele’ciğim. Sen gerçekten burada kalıp, onu mu bekleyeceksin? Ama ne zaman gelecek ki? Bilmiyor musun? Ah canım, hoşlanmıyorum, bundan hoşlanmadım. Ben erkeğin odasında beklemem. Hayır, hayır – Asla – *jamaïs – jamais, voyez-vous**. Ah, zavallı Hannele! Üstelik İngiltere’de bir karısı ve çocukları var, ha? Asıla! Hayır, onu asıla beklemeyeceğim.”

Mitchka alelacele Martin’i kapıya iterek odadan çıkar-

* (Fr.) Asla – asla, anlıyor musun? –çn

dı, pelerinini düzeltip edalı, zarif bir tavır takınarak sokağa çıkmaya hazırlandı ve Hannele'ye el sallayıp kocaman açtığı korku dolu gözleriyle ona bakıp ortadan kayboldu. Kontes Hannele bebeği tekrar eline alıp bu defa ayakkabısını dikmeye başladı. Geçinebilmesini sağlayan tek şey bu kuklaları yaparak kazandığı paraydı.

Ama Hannele huzursuzdu. Kollarını, sanki onları bükmek için çaba sarf etmişçesine kucağına dayadı. Sonra yazı masasının üzerindeki küçük saate baktı. Akşam yemeği saati çoktan geçmişti – neden hâlâ gelmemişti? Hannele epey bezgin hâlde iç çekti. Oyuncak bebeğinden bıkmıştı.

İpek sepetini kenara koyup, pencerelerden birine gitti. Dışarıda yıldızlar bembeyaz, çok yakın görünüyordu. Aşağıda karanlık çatı kümeleri vardı; çatıların karanlığının altından bir ışık huzmesi yükseliyor ve aşağıdaki kasabada belli belirsiz bir gürültü kopuyordu. Oda yüksekte, uzakta, gökyüzündeymiş gibi görünüyordu.

Hannele masaya gitti ve Yüzbaşı'nın, içinde mektuplar olan mektup dosyasına, mührüne ve pul kutusuna baktı; eşyalara yalnızca onları karşılıklı dizmek adına, neye dokunduğunun bile pek farkında olmadan, onları hafifçe yerlerinden oynatarak dokundu. Sonra bir kalem aldı ve sıkışık gotik karakterlerle adını yazmaya başladı – Johanna zu Rassentlow – art arda kendi ismini yazdı – sonra bir kez de, buruk ve tuhaf bir şekilde, burnunun ucunu garip bir hareketle sivrileştirerek şöyle yazdı: Alexander Hepburn.

Ama sonra, yazmaya olan ilgisi geçince kalemi elinden attı. Yanında büyük teleskobun durduğu uzaktaki pencereye doğru gitti ve parmaklarını objektifin üze-

rinde, Yüzbaşı daima tuttuğu için hafifçe parlamış olan yerden tutarak bir süre bekledi. Sonra ayaklarını sürüyerek huzursuzca sandalyesine geri döndü. Merdivenlerde Yüzbaşı'nın sesini duyduğunda Hannele kuklasını yeniden eline almıştı. Başını kukladan kaldırıp Yüzbaşı'nın içeri girişini izledi.

Yüzbaşı kapıyı arkasından usulca kapatırken, “Merhaba sana!” dedi. Hannele ona hızlı bir bakış attı ama ne cevap verdi ne de yerinden kalktı.

Yüzbaşı paltosunu hızlı ama sessiz hareketlerle çıkarıp kancalara asmaya gitti. Hannele, Yüzbaşı'nın ayak sesini duyunca tekrar dönüp ona baktı. Yüzbaşı tıpkı oyuncak bebek gibiydi; uzun, ince, asil, üniformalı bir adam. Yüzbaşı yüzünü Hannele'ye döndüğünde kara gözleri fal taşı gibi açılmış gibiydi. Siyah saçları şakaklarından beyazlamaya başlamıştı – ilk beyaz dokunuşlar.

Hannele bebeğini dikiyordu. Yüzbaşı tek kelime etmeden yazı masasının sandalyesini tekerlekleri üzerinde döndürerek çekti ve dizleri neredeyse Hannele'nin dizlerine değecek şekilde oturdu. Sonra bacak bacak üstüne attı. Kaliteli ekose çoraplar giymişti. Bilekleri ince ve zarıftı, kahverengi ayakkabıları bedeninin bir parçasıymış gibi görünüyordu. Yüzbaşı birkaç dakika boyunca karşısında oturmuş dikiş diken Hannele'yi seyretti. Kadının altın, solgun altın ve gölge tonlarıyla dolu yumuşak, narin saçlarına ışık düşüyordu. Hannele başını kaldırmadı.

Yüzbaşı sessizce küçük, çıplak görünümlü kahverengi elini oyuncak bebeğe doğru uzattı. Kollarının dirseklerinden bileklerine kadar olan kısmı siyah kıllarla kaplıydı.

Hannele Yüzbaşı'ya baktı. Hannele'nin yüzünün Yüz-

başı'nınkinin aksine bu kadar canlı ve ışıltılı görünmesi tuhaf şeydi.

Yüzbaşı'ya, doğal bir İngilizceyle, "Onu görmek ister misin?" diye sordu Hannele.

"Evet," dedi Yüzbaşı.

Hannele elindeki pamuk ipliğini kopardı ve kuklayı Yüzbaşı'ya uzattı. Yüzbaşı bir bacağı diğerinin üzerinde, bebeği bir elinde tutmuş, kara gözleriyle gizemli bir gülümsemeyle oturuyordu. Kusursuzca tek bir yana doğru taranmış saçları simsiyah ve parlaktı.

Yüzbaşı sonunda hâlimden memnun, ahenkli bir sesle, "Aynen bana benzetmişsin," dedi.

"Ne?" dedi Hannele.

"Aynen bana benzetmişsin," diye tekrarladı Yüzbaşı.

"Umurumda değil," dedi Hannele.

Yüzbaşı'nın yüzünde bir gülümseme belirdi: "Ne – umurunda değil mi?" Yüzbaşı'nın soru cevaplama tarzı oldukça tuhaftı; dikkatinin yalnızca yarısı cevabındaymış, alttan alta başka bir şey düşünüyormuş gibi.

"Çok geç kalmadın mı?" diye sormaya cüret etti Hannele.

"Evet. Epey geç kaldım."

"Neden geç kaldın?"

"Şey, aslına bakarsan, albayla konuşuyordum."

"Benim hakkımda mı?"

"Evet. Senin hakkında."

Yüzbaşı'nın yüzüne bakarken oturduğu yerde Hannele'nin beti benzi attı. Fakat Yüzbaşı'nın esmer yüzünde endişe olup olmadığını anlamak imkânsızdı.

"Can sıkıcı bir şey mi var?" diye sordu Hannele.